

Memoria 2018

IGCC | LABORATORIO
DE CONSUMO
DE GALICIA

LABORATORIO DE CONSUMO DE GALICIA

1.1 Introducción

O Laboratorio de Consumo de Galicia (LCG), é un centro oficial no que se realizan as análises e os ensaios sobre determinados produtos presentes no mercado co fin de avaliar a súa conformidade coas regulamentacións técnicas referidas tanto á calidade como a seguridade de produtos industriais. Para iso realiza ensaios sobre produtos de consumo co fin de verificar a súa adecuación á normativa, as súas características, e a veracidade das atribucións declaradas na etiquetaxe.

O Laboratorio de Consumo de Galicia e, polo tanto, o instrumento técnico do Instituto Galego de Consumo que permite, por unha banda, analizar os produtos obxecto de reclamacións dos consumidores e acadar a resposta adecuada na resolución dos conflitos, e por outra detectar a presenza de produtos inseguros no mercado e comunicalo á rede de alerta nacional. Grazas a este instrumento Galicia está á cabeza das Comunidades Autónomas na detección de produtos inseguros no mercado.

Dende o ano 2002 o Laboratorio de Consumo de Galicia ten a acreditación da Entidade Nacional de Acreditación, ENAC, en diversos ensaios de produtos téxtiles, artigos de puericultura e xoguetes segundo os criterios de aseguramento da calidade na realización de ensaios segundo a norma ISO/IEC 17025. Esta acreditación representa o recoñecemento formal da competencia técnica do Laboratorio e a máxima fiabilidade nos seus resultados.

Actualmente o Laboratorio de Consumo de Galicia analiza e controla os produtos industriais, agrupados nas seguintes liñas de actuación:

Departamento Téxtil: Análise de fibras e produtos téxtiles

Departamento Mecánico: Xoguetes, material escolar, artigos de puericultura, etc.

Departamento Eléctrico: Aparatos eléctricos e pequenos electrodomésticos

Departamento Electrónico: Teléfonos móbiles, aparatos de son e imaxe, etc.

Departamento Químico: Análise de aditivos ou produtos químicos en diversas mostras (téxtiles, xoguetes, artigos de puericultura, etc)

1.2 Actividades que realiza o Laboratorio de Consumo de Galicia.

1.2.1 Actividade analítica

A actividade fundamental do LCG é a de realizar análises de mercado e etiquetaxe de produtos industriais, así como análises físicas, químicas, eléctricas, electrónicas e mecánicas dos distintos produtos que recibe o Laboratorio a través dos seguintes canais:

Campañas de control de mercado do IGC.

Reclamacións dos consumidores

Inspeccións de oficio do IGC

Denuncias ante as xuntas arbitrais de consumo.

Consultas realizadas por diferentes organismos.

Solicitudes de análises demandadas por entidades e particulares.

Solicitudes de análises demandadas por outras administracións.

Desta forma, o Laboratorio de Consumo de Galicia analiza anualmente uns 600 artigos de consumo realizando para elo máis de 10.000 análises.

1.2.2 Actividade técnica de consultas e avaliación de riscos.

O LCG tamén da resposta a consultas nas materias da súa competencia, tanto a outros departamentos do IGC como a particulares, empresas o outras administracións.

Por outra banda, o Laboratorio de Consumo de Galicia ven sendo o departamento do IGC que realiza os informes de avaliación de riscos dos produtos que se comunican á rede de alerta nacional, sendo Galicia a Comunidade Autónoma que máis produtos inseguros introduce na rede de alerta.

Tamén, o Laboratorio de Consumo de Galicia, ademais dos informes de análises que realiza, e das consultas que respoosta, realiza outras tarefas de consulta e asesoramento. De seguido se enumeran outras tarefas que realiza o laboratorio:

- Informes sobre seguridade de cordóns e cordas axustables en prendas infantís.
- Avaliacións de risco RAPEX en produtos analizados no LCG
- Avaliacións de risco RAPEX en produtos analizados por outros laboratorios

1.2.3 Participación en foros técnicos

Como órgano técnico do IGC, o laboratorio é membro de grupos de traballo, reunións técnicas, comisións, etc., como as que se sinala na continuación:

- Comité de Directivas relativas ás denominacións e etiquetaxe dos produtos téxtil. Comité 77 da Comisión Europea.
- Comité de adaptación ao progreso técnico da seguridade dos xoguetes. Comité 80 da Comisión Europea.
- Grupo de Traballo de Control de Mercado, dependente do Instituto Nacional de Consumo.
- Grupo de Traballo de Rede de Alerta, dependente do Instituto Nacional de Consumo
- Comisión Galega de Laboratorios de Ensaio e Control de Produtos Alimenticios, dependente da Consellería de Sanidade.
- Comité Técnico de Normalización (AEN/CTN 40/GT8) sobre seguridade de roupa infantil.
- Comité Técnico de Normalización (AEN/CTN 40/SC1) sobre solidez de tintura sen produtos téxtiles e medida da cor.
- Comité Técnico de Normalización (AEN/CTN 40/SC6) sobre téxtiles. Ensaio Químicos.
- Comité Técnico de Normalización (CTN 201/SC 23BG) sobre clavijas, bases e interruptores eléctricos.
- Comité Técnico de Normalización (CTN 20/SC6) sobre ensaios químico en produtos industriais.
- Comité Técnico de Normalización (CTN 172/SC1) sobre seguridade de xoguetes.

O LCG participa tamén como experto no Comité Técnico de Normalización Europeo, pertencente al Comité Europeo de Normalización (CEN), no grupos de traballo:

CEN/TC 248/WG20, de seguridade en prendas infantís

CEN/TC 248/WG30 de identificación e composición de fibras téxtiles

CEN/TC 258/WG34, de seguridade dos produtos de puericultura no entorno do sono

1.2.4 Colaboración con outros laboratorios

O Laboratorio de Consumo de Galicia promove, organiza, e impulsa desde hai anos programas de ensaios de intercomparación con outros laboratorios acreditados, e participa, así mesmo, en ensaios de colaboración propostos por outros laboratorios e organizacións.

Estes exercicios permiten comparar os resultados obtidos polo Laboratorio de Consumo de Galicia cos obtidos polos outros laboratorios que participan no exercicio e que deben dispoñer de requirimentos similares de calidade. Desta forma, o Laboratorio de Consumo de Galicia garante non só que realiza adecuadamente os ensaios, senón que tamén obtén resultados similares ao resto de laboratorios que realizan análises similares.

No 2018, O LCG promoveu un novidoso ensaio de intercomparación en seguridade de xoguetes e artigos de puericultura utilizando a tecnoloxía de deseño 3D. Conscientes da dificultade de atopar mostras homoxéneas no mercado que permitiran obter resultados comparativos nun ensaio desta natureza, e comprometidos co desenvolvemento do I+D+I no Laboratorio, se deseñaron diversas pezas no laboratorio para ensaios de partes pequenas, ensaio de caída, de lonxitude de broche de chupetes e de forma xeométrica, entre outros.

Este foi o primeiro ensaio interlaboratorio internacional promovido desde o Laboratorio de Consumo de Galicia, no que ademais de participar os laboratorios que realizan ensaios de xoguetes en España, participou tamén un laboratorio italiano encargado de facer ensaios para importantes multinacionais do sector.

1.2.5 Formación e Divulgación.

O LCG promove e participa nas tarefas de formación e divulgación en materia de consumo promovidas polo IGC e é requirido por outras administracións en tarefas de formación.

O LCC nos medios de comunicación

No ano 2018, o Laboratorio foi de novo obxecto de interese dos medios de comunicación en varias ocasións, incluso con reportaxes específicos. Tamén outros medios en prensa escrita e a TVG fixeron reportaxes específicas dos ensaios que realiza o Laboratorio nas campañas de entroido e Nadal a prol da seguridade dos xoguetes, do material de puericultura e dos produtos eléctricos, entre outros.

O LCG como centro de formación de profesionais

Dentro do convenio de prácticas asinado no ano 2013 entre o Instituto galego de Consumo e a Universidade de A Coruña, no ano 2018, dous alumnas da facultade de Ciencia estiveron a realizar as súas prácticas profesionais no noso departamento téxtil como prácticas de fin de Máster e prácticas extracurriculares.

Impartíronse no Laboratorio as seguintes xornadas formativas

- Febreiro Xornada formativa: "O Laboratorio de Consumo de Galicia". Impartiuse unha xornada formativa, no mes de febreiro de 2018 ao Profesorado do CIFP Ánxel Casal-Monte Alto de A Coruña, da Consellaría de Educación da Xunta de Galicia.
- Marzo Xornada formativa: "O Laboratorio de Consumo de Galicia". Impartiuse unha xornada formativa, o 1 de marzo de 2018, aos alumnos do curso de PostGrao en Ciencias, Tecnoloxías e Xestión Ambiental da Universidade de A Coruña (UDC), matriculados na materia: Monitoraxe ambiental.
- Marzo Xornada formativa: "Día Internacional das persoas consumidoras". Impartiuse unha xornada formativa, o 15 de marzo de 2018, a 90 alumnos do CPR Plurilingüe Compañía de María de A Coruña.
- Marzo Xornada formativa. Taller práctico. Impartiuse unha xornada formativa, o 28 de marzo de 2018, a 30 alumnos do CPR Plurilingüe Compañía de María de A Coruña.
- Outubro Xornada formativa. O Laboratorio recibiu nas súas instalacións aos alumnos de selección e validación de metodoloxías analíticas, do Máster Universitario de Investigación Química e Química Industrial da UDC.

1.2.5 Xestión da Calidade dos servizos do Laboratorio de Consumo de Galicia.

Ademais das actividades anteriormente sinaladas, o Laboratorio cumpre co reto de manter activas as súas acreditacións de calidade segundo a norma UNE-EN-ISO 17025. Tal e como xa se mencionou na introdución, esta acreditación representa o recoñecemento formal da competencia técnica do Laboratorio e a máxima fiabilidade nos seus resultados.

O mantemento desta acreditación require da existencia dun departamento de calidade no laboratorio que se encargue de comprobar que permanentemente estanse a cumprir tódalas especificacións referidas á cualificación do persoal, mantemento e calibración de equipos, control dos procedementos de traballo do laboratorio, tanto os referidos aos procedementos analíticos como de recepción de mostra, arquivo de documentos, emisións de informes e cuantos aspectos se refiran a actividade diaria.

Este sistema de acreditación require a superación de diversos procesos de auditoría periodicamente programados. Así cada 18 meses temos que superar unha auditoría de seguimento, e cada 54 meses unha auditoría de re avaliación, que é o sistema máis esixente de control establecido por ENAC. No ano 2018, o Laboratorio superou a auditoría de seguimento realizada no mes de febreiro de 2018 nos termos establecidos no documento 293/LE627 (<https://www.enac.es>).

1.3 Análises dos datos do Laboratorio de Consumo de Galicia.

Motivo	Área do Laboratorio	Nº mostrás		Nº parámetros analizados		Nº parámetros incumpridos			
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	Nº mostrás con incumprimentos 2017	Nº mostrás con incumprimentos 2018
Reclamacións	Téxtil	66	65	327	570	41	74	33	74
	Mecánico	2	5	7	9	0	2		1
	Eléctrico	4	2	120	2	4	0	2	0
	Electrónico	75	59	181	79	83	56	69	51
	Químico	1		42		4		1	
	Outros								
Inspeccións de Oficio	Téxtil		1		26		0		0
	Mecánico	7	4	32	68	2	11	1	3
	Eléctrico	2	4	289	171	67	55	5	4
	Electrónico		4		30		0		0
	Químico	1	1	1	21	0	3		0
	Outros								
Campañas	Téxtil	34	45	432	1041	7	26	4	7
	Mecánico	152	174	1665	2666	175	386	52	89
	Eléctrico	91	95	8086	4751	221	482	42	75
	Electrónico	15			211		23		10
	Químico	34	30	802		29		7	
	Outros								
Particulares	Téxtil	13	13	218	43	4	7	1	3
	Mecánico	12	18	94	198	6	28	4	13
	Eléctrico								
	Electrónico	3		14		3		2	
	Químico	6		56		47		5	
	Outros								
Total		518	520	12.366	9.886	693	1.153	228	330

Táboa 1: Número de mostrás recibidas no Laboratorio de Consumo de Galicia durante os anos 2017 e 2018 distribuídas por áreas de actuación e motivo da análise

Gráfico 1: Distribución porcentual das mostras recibidas segundo o motivo da análise polo LCG durante o ano 2018

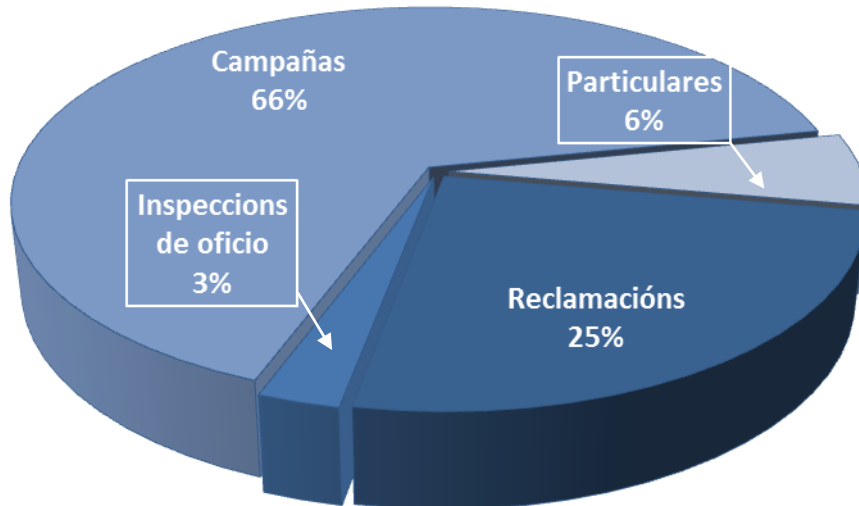
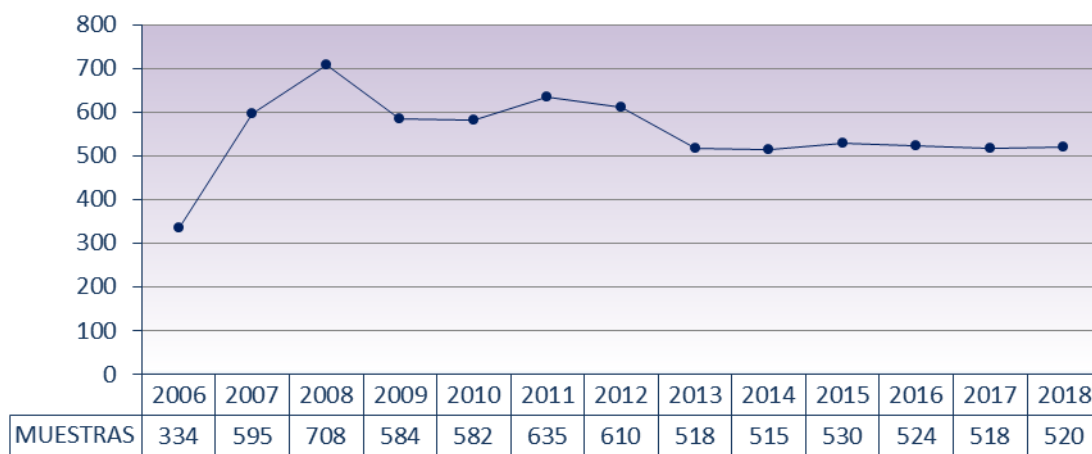

Gráfico 2: Evolución das mostras recibidas polo LCG

1.7.1 Análises realizadas de reclamacións de consumo.

Analizáronse 161 mostras, procedentes doutras tantas reclamacións tramitadas a través dos servizos provinciais, e realizáronse 660 ensaios, detectándose 132 incumprimentos

Táboa 2: Número de mostras analizadas polo Laboratorio de Consumo durante o ano 2018 e recibidas dos servizos provinciais do IGC como consecuencia de reclamacións de consumo

RECLAMACIÓNS								
Área do Laboratorio	SERVIZO OU UNIDADE					TOTAL	Parámetros	
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Santiago		Analizados	Incumpridos
Téxtil	6	15	10	15	19	65	570	74
Mecánico	2			2	1	5	9	2
Eléctrico		1			1	2	2	0
Electronicos	8	21	7	14	9	59	79	56
Químico	1	9	20			30	0	0
Outros						0	0	0
TOTAL	17	46	37	31	30	161	660	132

1.3.2 Análises derivadas de inspeccións de oficio

Analizáronse un total de 14 mostras, procedentes dos distintos servizos provinciais, que xeraron os correspondentes informes e fixéronse un total de 316 ensaios, nos que se atoparon 69 incumprimentos.

Táboa 3: Número de mostras analizadas polo Laboratorio de Consumo durante o ano 2018 e recibidas dos servizos provinciais do IGC como consecuencia de inspeccións de oficio

OFICIO								
Área do Laboratorio	SERVIZO OU UNIDADE					TOTAL	Parámetros	
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Santiago		Analizados	Incumpridos
Téxtil	1					1	26	0
Mecánico	3			1		4	68	11
Eléctrico	4					4	171	55
Electrónico	2		1	1		4	30	0
Químico	1					1	21	3
Outros						0	0	0
TOTAL	11	0	1	2	0	14	316	69

1.3.3 Análises derivadas de campañas de inspección

Analizáronse un total de 314 mostras, procedentes dos distintos servizos provinciais, que xeraron os correspondentes informes e fixéronse un total de 8669 ensaios, nos que se atoparon 917 incumprimentos.

Táboa 4: Número de mostras analizadas polo Laboratorio de Consumo durante o ano 2018 e recibidas dos servizos provinciais do IGC como consecuencia de inspección de consumo

CAMPAÑAS								
Área do Laboratorio	SERVIZO OU UNIDADE					TOTAL	Parámetros	
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Santiago		Analizados	Incumpridos
Téxtil		25		20		45	1041	26
Mecánico	47	29	44	44	10	174	2666	386
Eléctrico	9	15	15	51	5	95	4751	482
Electrónico						0	211	23
Químico						0	0	0
Outros						0	0	0
TOTAL	56	69	59	115	15	314	8669	917

1.3.4 Análises derivadas de solicitudes de particulares ou empresas

O LCG realiza ensaios a empresas, outras Administracións e particulares que así o soliciten. A maioría das veces trátase de empresas que utilizan o LCG para verificar o cumprimento dos requisitos de seguridade ou criterios de calidade dos seus produtos antes da súa comercialización. Ao longo do ano 2018 recibíronse 31 mostras de diferentes produtos cun total de 241 parámetros analizados e atopáronse 35 incumprimentos.

Táboa 5: Número de mostras analizadas no Laboratorio de Consumo de Galicia durante o ano 2018 remitidas polas empresas ou particulares

PARTICULARES			
Área do Laboratorio	TOTAL	Parámetros	
		Analizados	Incumpridos
Téxtil	13	43	7
Mecánico	18	198	28
Eléctrico			
Electrónicos			
Químico			
Outros			
TOTAL	31	241	35

1.3.5 Consultas e outros informes técnicos

Ademais dos informes de ensaio que elabora o laboratorio como resultado das análises que realiza, resólvense diversas consultas técnicas e elabóranse outros informes técnicos relacionados cos órganos nos que participa o persoal do laboratorio ou das avaliacións de riscos relacionadas coa seguridade dos produtos segundo os criterios establecidos en RAPEX. Deste xeito, durante o ano 2018 o número de consultas técnicas e outros informe técnicos elaborados ascendeu a máis de 149 entre consultas e informes de avaliación de risco, o que mantén ao Laboratorio de Consumo de Galicia como órgano de referencia técnica nesta Comunidade Autónoma en materia de consumo de produtos industriais.

1.3.6 Conclusións dos análises dos datos

O Laboratorio de Consumo de Galicia segue a tramitar e analizar anualmente un promedio de máis de 500 mostras de diferentes produtos. A pesares de que se mantén este volume de mostras, a eficiencia do traballo do laboratorio increméntase cada ano, de forma que no 2018 aumentou nun 66% o número de parámetros incumpridos atopados, pasando dos 693 do ano 2017 aos 1.153 atopados no 2018, polo que o Laboratorio segue cada ano a aumentar a súa eficiencia.

A maioría destas mostras (66%) proveñen de campañas de control de mercado realizadas polo IGCC, polo que a vixilancia do mercado constitúe a principal actividade desde laboratorio. No segundo lugar seguen a estar as mostras analizadas por reclamacións de consumidores (25%). Aínda que as mostras de oficio representa un unha pequena porcentaxe, isto é así porque a maioría das mostras que a inspección toma por similitude con produtos alertados inclúense nunha campaña de control continuo que ten o IGCC e son categorizadas como mostras de campañas no Laboratorio.

Por último, aínda que as mostras de solicitude de particulares ou de outras administración non teñen un peso significativo no volume total de mostras analizadas, cabe salienta que neste último ano diversificouse o análise deste tipo de mostras, que nos últimos anos centrábase fundamentalmente nos análises de produtos téxtiles que proviña, fundamentalmente das solicitudes doutras consellerías nos seus procesos de concursos de uniformidade de persoal. Neste ano 2018, os servizos analíticos deste Laboratorio foron requiridos por outras Comunidades Autónomas para realizar campañas específicas de control de mercado, como foi o caso da campaña de xoguetes realizada para a Comunidades Autónoma de Madrid, o as mostras realizadas para a Comunidades Autónoma de Baleares por mor de reclamacións.

1.3.7 Proxecto de detección de produtos con risco.

No ano 2018, a Comunidade Autónoma de Galicia atopou no mercado e comunicou ao sistema estatal de alertas de produtos de consumo non alimentario.

Xoguetes	18
Disfraces e complementos	21
Puericultura	8
Luminarias	12
Material eléctrico	4
Pequenos electrodomésticos	9
Bolsas de auga	26
Outros	2
TOTAL	100

Galicia, un ano máis, segue a ser, como en anos anteriores unha das principais Comunidades Autónomas na detección de produtos inseguros.

Estes resultados é o resumo dun traballo en equipo entre os servizos centrais do IGC, os servizos de Inspección do propio IGC e o Laboratorio de Consumo de Galicia. Coa conxunción dos programas desenvolvidos conseguimos aumentar a eficacia das labores de control de mercado de xeito que a vixilancia que se fai ten o seu máis efectivo reflexo nos datos amosados dos produtos retirados do mercado por mor da súa perigosidade.

A actuación proactiva do IGC, xunto co apoio técnico e específico do Laboratorio de Consumo de Galicia, teñen conformado a nosa comunidade neste aspecto do consumo, como das máis eficaces do Estado.

1.4 CUMPRIMENTO PLAN OBXECTIVOS 2018

No ano 2018 propuxémonos tres obxectivos:

1. Proseguir a internacionalización do Laboratorio
2. Ampliar e mellorar a infraestrutura do laboratorio mediante a ampliación do seu almacén, a creación dun novo acceso directo ao Laboratorio e a recuperación dun espazo para a creación dun novo laboratorio de preparativa de mostras.
3. Comezar o procedemento para a acreditación ENAC no 2018 de ensaios en produtos eléctricos e pequenos electrodomésticos.

No que respecta ao primeiro obxectivo de proseguir coa internacionalización do Laboratorio, este obxectivo cumpriuse nun dobre senso. Por unha banda, na participación en foros científicos e técnicos se presentaron traballos tanto do departamento téxtil como do departamento mecánico e en ambos casos estes traballos recibiron o recoñecemento da comunidade científica internacional, destacando o segundo premio acadado por unha comunicación en materia téxtil e as distincións de prata e bronce que recibiu a comunicación do departamento mecánico.

Encanto ao segundo, no ano 2018 representou o hito de conseguir unha entrada independente e directa ao Laboratorio de Consumo polo andar semisoto na que se ubica, sen ter que atravesar o Laboratorio de Medio Ambiente que está nun andar superior. Tamén a creación dun novo almacén permitiu recuperar un espazo de

laboratorio que nos va a permitir, por unha banda crear un novo laboratorio Mecánico, máis grande e polo tanto con máis servizo para a realización de análises, e, por outra, dispoñer dun novo Laboratorio de preparativa de mostras. Estes proxectos, iniciados no 2018 veranse finalizados no ano 2018.

No que respecta ao terceiro obxectivo, aínda que se avanzou considerablemente na redacción de procedementos, voltamos a atopar problemas de persoal, posto que o Técnico responsable da área eléctrica cambiou de destino a finais de 2018. No 2018, coa incorporación dun novo técnico nesta área, e tras a necesaria formación, retomaremos este proxecto de acreditación.

1.5 PLAN OBXECTIVOS 2019

1. Remodelar o Laboratorio eléctrico coa adquisición de novo mobiliario e actualización da instalación eléctrica para dotalo dunha maior operatividade.
2. Remodelar o laboratorio químico facendo un trasdosado de pladur na parede de ladrillo visto, para evitar as interferencias que a acumulación de pó poden xerar nos ensaios cromatográficos e de metais. Nesta remodelación, ademais, se dotará ao laboratorio de medidas de saúde laboral como son a conexión exterior da bomba do cromatógrafo, e a instalación dunha ventilación no almacén de reactivos.
3. Instalar unha pérgola con iluminación na entrada do Laboratorio. Na actualidade accedemos por unha zona completamente a oscuras e sen ningún resguardo da chuvia para abrir ou pechar o Laboratorio.
4. Proseguir coa participación nos grupos CEN e UNE de elaboración de normativa de análise de produtos de consumo
5. Iniciar unha colaboración máis formal con outras CCAA convertíndonos nunha alternativa real de ensaio de mostras
6. Presentar as iniciativas innovadoras realizadas nos últimos anos no Laboratorio de Consumo de Galicia para dar visibilidade á nosa organización
7. Continuar coas labores formativas mediante a realización de prácticas universitarias no noso laboratorio, e impartindo cursos de especialización a outras CCAA que o solicitan.